

Mora kommun

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i Utmelandsskolan F-6
belägen i Mora kommun

Tillsyn i Utmelandsskolan F-6

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Mora kommun under hösten 2016. Utmelandsskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 23 augusti 2016 och den 24 augusti 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Offentlig statistik i SIRIS saknas för grundsärskolor. Enligt skolans egna uppgifter når alla elever kunskapskraven.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-01-25
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-01-25

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Utmelandsskolans grundsärskola har brister i sitt systematiska kvalitetsarbete. Skolans kunskapsresultat och resultat för trygghet och studiero sammanställs, men kunskapsresultaten analyseras inte. Skolan har inte beslutat om eller genomfört några utbildningsförbättrande åtgärder eller dokumenterat det systematiska kvalitetsarbetet.

Vidare visar Skolinspektionens tillsyn att skolan behöver utforma arbetet med studie- och yrkesvägledning så att det tillgodoser elevernas behov av sådan vägledning. Samverkan mellan grundsärskolans lärare behöver också utvecklas och bli mer systematisk.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mora kommun att senast den 25 januari 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Mora kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Den studie- och yrkesorienterade verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska ge förutsättningar för en systematisk samverkan mellan lärare i olika ämnen och årskurser.
- Lärarna ska samverka med varandra i arbetet att nå utbildningsmålen så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

- Rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.
- Lärarna ska delta i det studie- och yrkesvägledande arbetet.
- Studie- och yrkesvägledarens kompetens ska användas för att stödja den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Motivering till bedömning av brist

Lärarnas samverkan brister

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna på Utmelandsskolans grundsärskola brister. Tillsynen visar att det inte finns några forum där det sker en systematisk samverkan kring arbetet att nå utbildningsmålen. Det saknas forum där lärarna till exempel kan diskutera planering av undervisning, anpassningar utifrån enskild elevs behov samt bedömning. Bristerna i lärarnas samverkan innebär en risk för att eleverna inte uppfattar undervisningen som en helhet. Skolinspektionen vill understryka att det är viktigt att lärarna samverkar med varandra kring mål, centralt innehåll, syfte och kunskapskrav. Samverkan är också av vikt för att skapa en god lärande miljö som bygger på en undervisning som anpassas efter den enskilde elevens behov, och som är motiverande och ger utrymme för elevernas delaktighet och inflytande.

Enligt läroplan för grundsärskolan ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare ska lärare samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Även i Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Vid intervju med lärare som undervisar eleverna framkommer att det inte finns något forum där samtliga undervisande lärare i grundsärskolan kan diskutera elevernas behov, elevernas utveckling samt bedömning och betygsättning. En lärare berättar att de inte har några möten kring grundsärskolans elever. Samverkan försvåras enligt lärarna delvis av att flera av lärarna arbetar på flera skolor och har svårt att träffas.

Vid rektorsintervju framkommer att samverkan är ett utvecklingsområde och att klassläraren är ensam i sin planering av undervisningen. Det är enligt rektorn inte organiserat så att klassläraren träffar de övriga undervisande lärarna.

Arbetet med studie- och yrkesvägledning brister

Skolinspektionen bedömer att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet inte tillgodoses. Rektorn har inte gett förutsättningar för att studie- och yrkesvägledning organiseras så att den tillgodoser elevernas behov av sådan vägledning. Lärarna arbetar inte med det uppdraget. Tillsynen visar vidare att lärarna inte känner till att de har möjlighet att få stöd av en studie- och yrkesvägledare i sina studie- och yrkesorienterande insatser. Bristerna i studie- och yrkesvägledning innebär att elevernas behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet inte tillgodoses.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning. Rektorn har också ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. I läroplan för grundsärskolan framgår att studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

I intervju med lärarna framkommer att det inte finns någon plan för hur skolan ska arbeta med studie- och yrkesvägledning. Rektorn bekräftar detta genom att säga att skolan inte arbetar specifikt med studie- och yrkesvägledning men att lärarna tar upp olika yrken inom de samhällsorienterande ämnena. Rektorn säger i intervju att hen inte har gett lärarna i uppdrag att arbeta med studie- och yrkesvägledning men att det står i läroplanen att de ska göra det. Rektorn har inte följt upp att lärarna genomför studie- och yrkesorienterande insatser.

I intervju säger rektorn att det finns en studie- och yrkesvägledare på en annan skola i kommunen som Utmelandsskolan får använda sig av. Lärarna säger att de inte känner till om det finns någon studie- och yrkesvägledare som de kan kontakta om behov skulle uppstå.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom kunskapsresultaten på skolan inte analyseras och det inte tas beslut om några utvecklingsåtgärder som dokumenteras i enlighet med författningarnas krav vid Utemlandsskolan föreläggs Mora kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Mora kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Personalen vid skolenheten ges möjlighet till den kompetensutveckling som krävs, för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. (2 kap. 34 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektor ska analysera kunskapsresultaten och nå en slutsats kring vilka skolförbättrande åtgärder som behöver sättas in. I detta arbete ska lärare och övrig personal medverka.
- Rektor ska fatta beslut om skolförbättrande åtgärder och planera för hur de ska genomföras.
- Lärare och övrig personal ska medverka i planeringen av utvecklingsåtgärderna.
- Skolenheten ska genomföra de skolförbättrande åtgärderna i enlighet med plan eller så fort som möjligt utifrån identifierat behov.

- Rektorn ska se till att skolenhetens planering av de skolförbättrande åtgärderna finns dokumenterad.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Utmelandsskolans grundsärskola har brister i sitt arbete med att utveckla utbildningen. Tillsynen visar att det sker en sammanställning av resultaten av skolans arbete med trygghet och studiero samt kunskapsresultaten. Skolan har däremot inte analyserat kunskapsresultaten eller beslutat om och genomfört utvecklingsåtgärder för att förbättra utbildningen. Det saknas även dokumentation av skolans arbete med att följa upp och förbättra utbildningen vad gäller kunskapsresultaten. Tillsynen visar däremot att skolan har följt upp och analyserat resultat av skolans arbete med trygghet och studiero. Skolförbättrande åtgärder för trygghet och studiero har planerats, genomförts och dokumenterats.

Enligt skollagen ska huvudmannen kontinuerligt och systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektorn ansvarar för att en sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs på skolenhetsnivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolinspektionens utredning visar att skolan inte analyserar elevernas kunskapsresultat. En lärare uppger att hen redovisar elevernas måluppfyllelse i ett digitalt system men att det inte sker någon utvärdering eller analys av grundsärskolans kunskapsresultat. Läraren berättar vidare att det inte har formulerats några utvecklingsåtgärder för grundsärskolan.

Även rektor uppger att det inte har gjorts någon dokumenterad analys eller beslutats om några utvecklingsåtgärder utifrån kunskapsresultaten. Rektorn själv har gjort vissa analyser och funderat kring utvecklingsområden men det är inget som beslutats eller dokumenterats. Resultaten för trygghet och studiero är analyserade inom det målinriktade arbetet mot kränkande behandling. Utifrån analysen har det beslutats om skolförbättrande åtgärder som också genomförts och dokumenterats.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom kunskapsresultaten på skolan inte analyseras och det inte tas beslut om några utvecklingsåtgärder som dokumenteras i enlighet med författningarnas krav vid Utemlandsskolan föreläggs Mora kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för

att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Beslut

2016-09-19

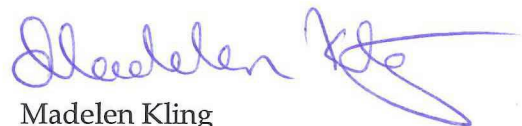
11 (13)

Dnr 43 - 2016:4849

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Madelen Kling
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Utmelands skola F-6

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Utmelandsskola F-6

Grundsärskolan vid Utmelandsskolan har fyra elever i årskurserna 3, 4 och 5.
Grundsärskolan ligger i Utmelandsskolans grundskola som är en F-6 skola.